

**UCHWAŁA NR 455/LXXII/24
RADY POWIATU OTWOCKIEGO**

z dnia 21 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Otwockim na lata
2024-2025**

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz Dz. U. z 2023 r. poz. 289, 535) i w związku z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2024 poz. 107) - Rada Powiatu Otwockiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Otwockim na lata 2024-2025”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Otwockiego.

§ 3. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Otwocku.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Program
oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Otwockim
na lata 2024-2025

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	str. 5
2. Założenia Programu.....	str. 5
a) Podstawa prawna	str. 5
b) Założenia ogólne Programu	str. 6
3. Cele i standardy Programu	str. 7
4. Adresaci Programu	str. 8
a) Rekrutacja do Programu.....	str. 8
5. Sposoby oraz metody realizacji Programu	str. 9
6. Zakładane rezultaty	str. 11
7. Źródła finansowania	str. 11
8. Ewaluacja i monitoring	str. 11
9. Dokumentacja	str. 12

1. WPROWADZENIE

Przemoc domowa określana jest jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób (małżonek, wstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność (w tym także seksualną), powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa jest jednym z podstawowych zagrożeń dla osób wchodzących w skład podstawowej komórki społecznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535) poddała usystematyzowaniu działania podejmowane przez różne instytucje, działające w zakresie przeciwdziałania przemocy. Wskazała na konieczność pracy interdyscyplinarnej w celu ochrony osób dotkniętych przemocą domową.

Program korekcyjno-edukacyjny stanowi więc jeden z elementów całego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ukierunkowany jest na zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc, redukcję ryzyka kontynuowania stosowania przemocy oraz zdobycie umiejętności samokontroli agresywnych zachowań i zamiany ich na konstruktywne formy współżycia w rodzinie.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

a. Podstawa prawna

Podstawę prawną do opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową stanowią:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz.1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535);

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870);
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030;
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030 przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 92/22 z dnia 21 czerwca 2022 r.;
- Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, stanowiący Załącznik nr 2 do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025;
- Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program jest zgodny z zapisami Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Otwockim na lata 2023-2025.

b. Założenia ogólne Programu

Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności: 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej; 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową; 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową; 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w w/w programach, oraz o ich ukończeniu.

Program stanowi jeden z elementów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową. Priorytetem podejmowanych działań w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych jest zmiana postaw osób stosujących przemoc prowadząca do ochrony i bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych. Działania prowadzone będą w oparciu o aktualną wiedzę na temat przemocy w rodzinie i mają przyczynić się do faktycznych zmian w postawach i zachowaniach osób

stosujących przemoc oraz zwiększania poczucia odpowiedzialności za własne czyny. Program zakłada przede wszystkim to, że przemoc jest zachowaniem nieakceptowanym, którego nie można w żaden sposób usprawiedliwiać. U osób stosujących przemoc w rodzinie należy poprzez edukację i oddziaływania korekcyjne wzmacniać i doskonalić umiejętności komunikacji oraz relacji partnerstwa i szacunku wobec bliskich.

3. CELE I STANDARDY PROGRAMU

Podstawowym celem Programu jest zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy domowej oraz powstrzymanie się od zachowań przemocowych osób objętych Programem.

Cele i standardy programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych określono w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, obejmują one:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

4. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu korekcyjno-edukacyjnego są osoby dorosłe stosujące przemoc domową.

Uczestników do Programu rekrutuje się w oparciu o wywiad realizowany w trakcie indywidualnego spotkania. Do udziału w Programie kierować mogą instytucje (m. in. sąd, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, kuratorzy sądowi, Zespół Interdyscyplinarny oraz inne instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

Uczestnikami Programu nie mogą być osoby:

- 1) których stan psychiczny lub fizyczny znacząco utrudni bądź uniemożliwi zrozumienie treści prezentowanych w Programie;
- 2) osoby stwarzające swoim zachowaniem jawne zagrożenie dla siebie bądź otoczenia.

Osobę stosującą przemoc w rodzinie, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.

a. Rekrutacja do Programu.

Rekrutacja do Programu odbywać się będzie we współpracy z instytucjami funkcjonującymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niezbędna jest indywidualna decyzja o uczestnictwie w Programie osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz podpisanie zobowiązania do uczestnictwa w Programie w formie kontraktu.

Za uczestnika uznaje się osobę, która została zakwalifikowana oraz podpisała kontrakt zobowiązując się do udziału w Programie. Kontrakt powinien w szczególności obejmować:

- 1) formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem konsekwencji za łamanie ustalonych norm i zasad (łącznie z wydaleniem z grupy);
- 2) zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi;
- 3) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego oraz zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
- 4) zobowiązanie do aktywnego udziału w zajęciach oraz wypełnienia ankiet ewaluacyjnych;

- 5) zakaz uczestnictwa w zajęciach pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych;
- 6) zgodę uczestnika na realizowanie monitoringu jego sytuacji rodzinnej i zachowań w trakcie i po zakończeniu Programu.

W przypadku osób, których uczestnictwo związane jest z decyzjami Sądu ograniczającymi wolność osobistą realizatorzy zobowiązani są do informowania o uchyleniu się od udziału i przedwczesnego zakończenia uczestnictwa w Programie w/w instytucje.

5. SPOSOBY ORAZ METODY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu powinna odbywać się w formie spotkań grupowych z możliwością uzupełnienia o spotkania indywidualne. Zajęcia grupowe realizowane będą w grupach liczących do 15 osób. Program zakłada zrealizowanie min. 60 godzin dydaktycznych zajęć dla jednej grupy. Szczegółowy harmonogram zajęć indywidualnych i grupowych zostanie uzgodniony z trenerami prowadzącymi.

Prowadzący podczas spotkań indywidualnych powinni przeprowadzić wstępną diagnozę cech osobistych uczestników, istotnych w pracy korekcyjnej poprzez:

- 1) rozpoznanie i analizę sytuacji rodzinnej, zawodowej, związanej ze stosowaniem przemocy przez uczestnika;
- 2) wywiad z uczestnikiem;
- 3) diagnozę dotyczącą postaw wobec przemocy.

Podczas zajęć grupowych wykorzystywane będą między innymi następujące formy pracy:

- 1) mini wykład - informacje dostosowane do percepcji odbiorcy,
- 2) projekcja filmów,
- 3) analiza przypadku,
- 4) analiza własnych zachowań,
- 5) praca warsztatowa - treningi i praktyczne ćwiczenie, scenki mające na celu pracę nad zmianą postaw uczestników Programu.

Realizacja Programu zostanie powierzona trenerom posiadającym odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia zajęć. Trenerzy spełniać powinni kryteria zawarte w

rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, co oznacza, że będą one prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
  - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
  - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Z uwagi na specyfikę pracy z osobami stosującymi przemoc domową, specjaliści realizujący programy korekcyjno-edukacyjne zobowiązani są poddawać swoją pracę regularnej superwizji.

Zadaniem trenerów jest także zapewnienie uczestnikom treningu materiałów edukacyjnych oraz przygotowanie konspektów zajęć (opracowanie merytoryczne) oraz realizacja zajęć zgodnie z przygotowanymi konspektami.

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest podpisanie przez uczestnika kontraktu. Każdy z uczestników jest zobowiązany do podpisywania się na liście obecności w trakcie zajęć. Trenerzy zobowiązani są do przygotowania sprawozdania po przeprowadzonych zajęciach.

6. ZAKŁADANE REZULTATY:

- 1) zwiększenie poziomu wiedzy uczestników Programu na temat przemocy;
- 2) wzrost świadomości dotyczącej własnych zachowań przemocowych wśród uczestników Programu;
- 3) zdobycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć;
- 4) korekta zachowań agresywnych oraz wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych;
- 5) wzrost świadomości dotyczącej wpływu alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych na zachowania przemocowe;
- 6) zwiększenie wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie;
- 7) nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych;
- 8) zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc w rodzinie.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat. Źródłem finansowania tych zadań będą środki zapewnione przez budżet państwa, środki finansowe własne, pochodzące z budżetu Powiatu Otwockiego oraz środki pozyskiwane z innych źródeł.

8. EWALUACJA I MONITORING

Realizator Programu we współpracy z trenerami oraz instytucjami właściwymi miejscowo dla uczestnika Programu prowadzi ewaluację i monitoring Programu.

Zakres objęty monitoringiem:

- 1) zawartość merytoryczna Programu pod kątem realizacji określonych wcześniej celów;
- 2) przebieg procesu grupowego (efekty postrzegane przez prowadzących, jak i uczestników Programu):

- a) postawa uczestników rozpoczynających udział w Programie wobec przemocy oraz świadomość własnych zachowań przemocowych (ankiety wypełniane na początku zajęć);
  - b) analiza frekwencji uczestników oraz ich zaangażowania w pracę nad zmianami własnych postaw i zachowań;
  - c) umiejętność kontroli emocji (efekty obserwowane w trakcie zajęć odnotowane w dokumentacji);
  - d) sposób prowadzenia zajęć (ankiety ewaluacyjne dla uczestników);
- 3) efektywność poszczególnych etapów Programu (anonimowe ankiety dotyczące zakresu realizowanych treści programowych, ocena zadań realizowanych przez uczestników);
  - 4) efektywność całości Programu korekcyjno-edukacyjnego:
    - zmiana zachowania przemocowego w stosunku do bliskich (kontakt z rodziną sprawcy uczestnika Programu w trakcie jego realizacji i po jego zakończeniu (po uzyskaniu pisemnej zgody uczestnika Programu – zawartej np. w kontrakcie);
  - 5) monitorowanie uczestników po zakończeniu realizacji Programu:
    - ocena zachowania w stosunku do ofiar przemocy do 3 lat po zakończeniu Programu (na podstawie współpracy z innymi instytucjami pomocowymi oraz kontaktu z uczestnikami i ich rodzinami).

9. DOKUMENTACJA

Realizator Programu we współpracy z trenerami oraz instytucjami właściwymi miejscowo dla uczestnika Programu prowadzić będzie dokumentację dotyczącą:

- 1) wstępnej rekrutacji,
- 2) przeprowadzonej diagnozy wstępnej uczestników,
- 3) zawarcia kontraktu (wraz z niezbędnymi zgodami),
- 4) diagnozy pogłębionej,
- 5) prowadzonych zajęć grupowych oraz spotkań indywidualnych,
- 6) częściowej oraz końcowej ewaluacji programu,
- 7) monitoringu skuteczności programu,
- 8) wydawanych zaświadczeń.

Dokumentację stanowi: dokumentacja indywidualna uczestnika (kontrakt, diagnozy, wyniki badań), dokumentacja grupy (plan terapeutyczny, listy obecności, czas i daty realizacji), sprawozdania jednostkowe (dot. m.in. postępów terapeutycznych), sprawozdania etapowe, notatki oraz inne dokumenty zgromadzone w celu realizacji Programu.

Zaświadczenie o ukończeniu Programu może być wydane uczestnikowi, którego udział w zajęciach stanowił min. 75% ogólnej liczby założonych godzin Programu, natomiast zaświadczenie o udziale w Programie może być wydane uczestnikowi, który odbył min. 50% zajęć.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in. opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Realizacja Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2025 przyczyni się do ograniczenia zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Otwockiego.